

Обавезе послодаваца који ангажују извођаче естрадно-музичког програма

Репрезентативно удружење у угоститељско-туристичкој делатности: Унија послодаваца Србије, Београд и репрезентативни синдикат Самостални синдикат естрадних уметника и извођача Србије, Београд, закључили су *Посебан колективни уговор за радно ангажовање естрадно-музичких уметника и извођача у угоститељству* („Сл. гласник РС”, бр. 9/21, у наставку текста: *Посебан колективни уговор*), који је ступио на снагу **13. фебруара 2021. године**, а закључен је на период од три године.

Претходни колективни уговор, на основу закљученог *Споразума о продужењу важења Посебног колективног уговора за радно ангажовање естрадно-музичких уметника и извођача у угоститељству* („Сл. гласник РС”, бр. 13/18), важио је до **22. фебруара 2021. године**.

Доношењем новог Посебног колективног уговора, исти почиње да се примењује од 13. фебруара 2021. године и важи наредне три године.

Посебним колективним уговором утврђују се права и обавезе из рада и по основу рада, односно радно ангажовање лица која обављају уметничку или другу делатност из области културе: извођење народне, забавне, џез, поп и рок музике, фолклорних и других играчких програма (плес), односно осталих музичких, говорних и сценских извођења културних програма, као и послова стручњака и сарадника у естрадно-музичкој делатности (у наставку текста: извођач естрадно-музичког програма) и послодавца у угоститељству, хотелијерству и туризму (у наставку текста: послодавац).

Разлика у односу на претходни колективни уговор, односи се на то да се месечна накнада за извођење естрадно-музичког програма утврђује на основу минималне цене рада према просечном месечном броју часова рада.

Послодавцем у смислу овог колективног уговора сматрају се домаћа и страна правна и физичка лица која обављају делатност угоститељства, хотелијерства и туризма.

У „Сл. гласнику РС”, бр. 36/21, од 9. априла 2021. године, објављена је Одлука Владе Републике Србије да се **Посебан колективни уговор примењује и на послодавце** који нису чланови Уније послодаваца Србије и који нису учествовали у његовом закључивању. Ова одлука ступила је на снагу **17. априла 2021. године**.

У складу са тим, све што је наведено у Посебном колективном уговору, у обавези су да примењују сви послодавци на територији Републике Србије, који ангажују извођаче естрадно-музичког програма.

1. Обавезе исплатиоца прихода по основу естрадно-музичких програма према Закону о порезу на доходак грађана

Одредбама члана 108а *Закона о порезу на доходак грађана* („Сл. гласник РС”, бр. 24/01, ... и 44/21) прописана је обавеза исплатиоца прихода по основу естрадно-музичког програма да поднесу пријаву за упис у регистра исплатилаца прихода, као и обавеза достављања обавештења Пореској управи о закљученим уговорима на месечном нивоу. *Правилником и садржини пријаве за упис у ре-*

2. Појам послодавца и извођача естрадно-музичког програма

2.1. Појам послодавца

Посебан колективни уговор односи се на све послодавце у Републици Србији. Послодавцем се, у смислу овог колективног уговора, сматрају домаћа и страна правна и физичка лица која обављају делатност угоститељства, хотелијерства и туризма.

Имајући у виду да дефиницијом послодавца није условљено да правно или физичко лице обавља регистровану угоститељску делатност, следи да се послодавцем сматра свако правно или физичко лице, које ангажује извођача естрадно-музичког програма.

Уколико је послодавац физичко лице, он закључује уговор са извођачем естрадно-музичког програма (погледати тачку 3. овог текста), исплаћује му хонорар и проверава да ли тај извођач има уверење или потврду. Према нашем мишљењу, власник угоститељског објекта, који је том физичком лицу дао у закуп објекат или на други начин омогућио коришћење угоститељског објекта, има обавезу да провери да ли извођач има уверење или потврду, као и да ли је између физичког лица и извођача закључен уговор.

У нашим условима често се дешава да извођачи естрадно-музичког програма наступају на свадбеним весељима у домаћинству физичког лица (на пример, под шатром), када је такође неопходно да имају закључен уговор са физичким лицем као послодавцем. И у овом случају, за потребе контроле инспекцијских органа, извођач код себе мора имати уверење или потврду, коју је издало репрезентативно удружење.

Као што смо већ навели у првој тачки овог написа, физичко лице, које није регистровало угоститељску делатност, а ангажује извођача естрадно-музичког програма, на пример за своје свадбено весеље, не сматра се исплатиоцем у смислу наведених законских одредби и не уписује се у Регистар, тако да нема ни обавезу достављања закључених уговора Пореској управи.

2.2. Појам извођача естрадно-музичког програма

Посебан колективни уговор односи се на извођача, који обавља естрадно-музичку делатност, што доказује уверењем или потврдом издатом од стране удружења или организације, чија репрезентативност је утврђена у складу са Законом о култури („Сл. гласник РС”, бр. 72/09, ... и 47/21), која је потписник овог уговора.

Репрезентативна удружења у култури, у складу са одредбама члана 64. Закона о култури, могу да издају јавну исправу – уверење, према утврђеном статусу лица које обавља самосталну уметничку или другу делатност из области културе, само за лица која се пријављују на пензијско-инвалидско осигурање и здравствено осигурање на основу обављања самосталне делатности из области културе и плаћају доприносе према решењу Пореске управе (провера се врши преко фотокопије Обрасца М-1 или решења Пореске управе).

Репрезентативна удружења која издају уверење, из области *Остала музичка и говорна извођења културних програма* (списак свих репрезентативних удружења може се наћи на интернет страници Министарства културе и информисања: www.kultura.gov.rs) су:

- Савез естрадно-музичких уметника Србије (СЕМУС), који има 31 удружења чланица; и
- Удружење музичара џеза, забавне и рок музике Србије.

За лица која немају статус самосталног музичког уметника или извођача естрадно-музичког програма (нису пријављена на ПИО и здравствено осигурање и не плаћају доприносе према решењу Пореске управе), а обављају естрадно-музичку делатност (запослени, незапослени, студенти, пензионери и др.), репрезентативни синдикат издаје потврду о њиховом статусу.

Репрезентативни синдикат, који издаје потврду је Самостални синдикат естрадних уметника и извођача Србије, у складу са одредбама члана 2. Посебног колективног уговора.

Дана 23. јула 2019. године, Удружење естрадних уметника и извођача Србије и Самостални синдикат естрадних уметника и извођача Србије, издали су заједничко саопштење о издавању јавних исправа – потврда овог синдиката за извођење естрадно-музичког програма. У саопштењу се наводи да се Удружење обавезало да за своје чланове подноси захтеве Синдикату за издавање јавних исправа – Потврда за извођење, када наступају у програмима у угоститељству и туризму. На основу издате Потврде за извођење естрадно музичког програма, извођачи естрадно-музичког програма могу закључити уговор о извођачком раду (делу).

Уверење или потврда је лиценца за рад, која представља доказ да је члан удружења регистрован да легално обавља послове и задатке из области музичке културе.

Број уверења за самосталне уметнике, односно број потврда о статусу других лица која обављају естрадно-музичку делатност, уноси се на крају Уговора о извођачком раду (делу).

Цена рада за месечно ангажовање извођача естрадно-музичких програма уговара се за:

- вокалног уметника;
- инструменталног уметника;
- вокалног извођача;
- инструменталног извођача;
- фолклорног играча и играча модерних игара;
- водитеља и водитеља у дискотеци (ди-џеја);
- остале извођаче културних програма;
- стручњака у култури који обавља послове у естрадно-музичкој делатности (организатор, продуцент, менаџер и сл.);
- сарадника у култури који обавља стручно-техничке послове за потребе извођења естрадно-музичких програма (реализатор тона, светла и сл.).

Цена рада за месечно радно ангажовање извођача не може бити нижа од минималне зараде утврђене у складу са законом.

Цена рада – хонорара за повремено радно ангажовање извођача (до четири дана у недељи), за један музички дан не може бити нижа од 5% месечног износа хонорара.

Дана 11. маја 2021. године, Одбор за социјални дијалог донео је Мишљење о примени члана 8. Посебног колективног уговора који преносимо у наставку.

На основу члана 19. став 2. Посебног колективног уговора за радно ангажовање естрадно-музичких уметника и извођача у угоститељству („Службени гласник РС”, бр. 9/21 и 36/21) Одбор за социјални дијалог на седници одржаној 11. маја 2021. године, доноси

МИШЉЕЊЕ

о примени члана 8. Посебног колективног уговора за радно ангажовање естрадно-музичких уметника и извођача у угоститељству

На основу члана 246. став 4. Закона о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 - УС, 113/17 и 95/18 - аутентично тумачење), Репрезентативно удружење у угоститељско-туристичкој делатности: Унија послодаваца Србије, Београд (у даљем тексту: Унија послодаваца Србије) и репрезентативни синдикат Самостални синдикат естрадних уметника и извођача Србије, Београд (у даљем тексту: Синдикат), закључили су 14. јануара 2021. године Посебан колективни уговор за радно ангажовање естрадно-музичких уметника и извођача у угоститељству („Службени гласник РС”, број 9/21) који је у примени од 13. фебруара 2021. годи-

не, (у даљем тексту: Уговор), а Одлуком Владе 05 Број: 11-3146/2021 од 8. априла 2021. године („Службени гласник РС”, број 36/21) Уговор се од 17. априла 2021. године примењује и на послодавце који нису чланови Уније послодаваца Србије и који нису учествовали у његовом закључивању.

Чланом 8. став 1. Уговора прописано је да се цена рада - хонорара за месечно ангажовање извођача естрадно-музичких програма уговара за: вокалног уметника; инструменталног уметника; вокалног извођача; инструменталног извођача; фолклорног играча и играча модерних игара; водитеља и водитеља у дискотеци (ди-џеја); остале извођаче културних програма; стручњака у култури који обавља послове у естрадно-музичкој делатности (организатор, продуцент, менаџер и сл.); сарадника у култури који обавља стручно-техничке послове за потребе извођења естрадно-музичких програма (реализатор тона, светла и сличних послова, као и да ова цена рада за месечно ангажовање извођача не може бити нижа од минималне зараде утврђене у складу са законом. Одредбама члана 112. Закона о раду („Службени гласник РС”, бр. 24/05, 61/05, 54/09, 32/13, 75/14, 13/17 - УС (у нето, 113/17 и 95/18 - аутентично тумачење) прописано је да се минимална цена рада утврђује одлуком Социјално-економског савета основаног за територију Републике Србије (у даљем тексту: Социјално-економски савет). Уколико Социјално-економски савет не донесе одлуку у року од 15 дана од дана почетка преговора, одлуку о висини минималне цене рада доноси Влада Републике Србије и то у наредном року од 15 дана. Минимална цена рада се утврђује по радном часу без пореза и доприноса (у „нето” износу), за календарску годину, најкасније до 15. септембра текуће године, а примењује се од 1. јануара наредне године. Влада Републике Србије донела је Одлуку о висини минималне цене рада за период јануар-децембар 2021. године („Службени гласник РС”, број 1 16/20), према којој минимална цена рада без пореза и доприноса, за период јануар-децембар 2021. године, износи 183,93 динара „нето”, по радном часу.

У циљу поједностављења начина утврђивања минималног износа цене рада - хонорара за месечно радно ангажовање извођача естрадно-музичког програма, овим мишљењем се дефинише да се минимални износ цене рада - хонорара за месечно радно ангажовање извођача утврђује на основу просечног фонда часова рада од 174 часа и минималне цене рада по радном часу у „нето” износу. У складу са тим, цена рада - хонорара за месечно радно ангажовање извођача, у

Коефицијенти за прерачун нето цена рада у бруто цену рада

Ред. бр.	Ангажовано лице	Обавезе које се плаћају	Нормирани трошкови	Коефицијент за прерачун
1.	Самостални уметник – извођач	Порез 20%	34%	1,152074
2.	Извођач који је осигуран по другом основу	Порез 20% и допринос за ПИО 25,5%	34%	1,429184
3.	Извођач који није осигуран по другом основу	Порез 20%, допринос за ПИО 25,5% и допринос за здравствено осигурање 10,3%	34%	1,582980

Интерпретатору се, уместо нормираних, могу признати стварни трошкови које је имао приликом остваривања прихода, у складу са одредбама члана 57. став 2. Закона о порезу на доходак грађана, ако за то поднесе доказе (ово се ређе примењује у пракси, управо због обавезе подношења доказа).

За приходе од ауторских и сродних права, у складу са одредбама члана 100а став 1. тачка 2) подтачка (1) Закона о порезу на доходак грађана, прописано је да се самоопорезивањем утврђују и плаћају приходи од ауторских и сродних права, када исплатилац ових прихода није правно лице или предузетник. У складу са тим, без обзира на то што је одредбама члана 9. Посебног колективног уговора прописана обавеза послодавца да врши уплату пореза у име и за рачун извођача, када је послодавац физичко лице, извођач естрадно-музичког програма утврђује порез путем самопорезивања и надлежном пореском органу доставља пореску пријаву ПП ОПО (у вези са достављањем ове пријаве писано је у *Рачуноводственој пракси*, бр. 12-13/2020, страна 198).

У "Сл. гласнику РС", бр. 44/21, објављене су измене Закона о порезу на доходак грађана, које су ступиле на снагу 7. маја 2021. године (*опширније у посебном тексту у овом броју РП*). Измене се односе на промену начина плаћања пореза применом самоопорезивања, а примењиваће се од 1. јануара 2022. године.

У складу са одредбама члана 58а и 58б Закона о доприносима за обавезно социјално осигурање („Сл. гласник РС”, бр. 84/04, ... и 44/21), утврђивање доприноса за самосталне уметнике врши Пореска управа решењем, о чему је детаљно писано у РП бр. 12-13/2020, страна 91. У складу са тим, за извођаче који имају статус самосталних уметника послодавац не плаћа доприносе приликом исплате уговорене цене рада, јер самостални уметник плаћа доприносе према решењу Пореске управе.

Почев од 18. маја 2021. године, у складу са последњим изменама Закона о култури ("Сл. гласнику РС", бр. 47/21), уплата доприноса за ПИО и здравствено осигурање за самосталне уметнике врши се из буџета јединице локалне самоуправе, и то преко репрезентативног удружења.

Уколико извођач нема статус самосталног уметника, послодавац има обавезу да, поред пореза на приходе од ауторских и сродних права, приликом исплате уговорене цене рада обрачуна и

плати и припадајуће доприносе (ово се односи и на извођача који примењује самоопорезивање), и то:

- допринос за ПИО по стопи од 25,5%, и
- допринос за здравствено осигурање по стопи од 10,3% (ако извођач није осигуран по другом основу).

Основицу за плаћање доприноса чини иста основица на коју се плаћа порез (бруто цена рада, умањена за нормиране трошкове у висини од 34%).

Када је уговорена нето цена рада, прерачун у бруто цену рада врши се применом коефицијентна приказаних у табели на врху стране.

Узмимо на пример да угоститељско предузеће ангажује Петра Петровића, певача, за викенд (два дана), уз исплату хонорара у нето износу од 10.000 динара. Уколико је Петар Петровић самостални уметник, који плаћа доприносе по решењу Пореске управе, о чему је доставио уверење репрезентативног удружења, на хонорар који му исплати, угоститељско предузеће треба да плати само порез 20%, уз признавање нормираних трошкова 34% (порез износи 1.521 динара, па укупан трошак за угоститељско предузеће износи 11.521 динар).

Међутим, уколико Петар Петровић, нема статус самосталног уметника, али је члан репрезентативног удружења, што доказује потврдом (при томе није осигуран по другом основу), на исплаћени хонорар, угоститељско предузеће треба да плати порез 20%, допринос за ПИО 25,5% и допринос за здравствено осигурање 10,3%, уз признавање нормираних трошкова 34% (порез износи 2.090 динара, допринос за ПИО 2.664 динара и допринос за здравствено осигурање 1.076 динара, а укупан трошак за угоститељско предузеће износи 15.830 динара).

У наредној табели приказани су износи најниже бруто цене рада за самосталног уметника, извођача који је обавезно осигуран по другом основу и извођача који није осигуран по другом основу, до краја 2021. године (до када се примењује минимална цена рада од 183,93 динара нето по радном часу) за просечан број часова рада, као и обавезе које се плаћају приликом исплате уговорене месечне цене рада и цене рада по једном музичком дану.

ног путовања из члана 18. став 1. тач. од 2) до 5) Закона о порезу на доходак грађана, јер извођач није у радном односу код послодавца (а није ангажован ни према уговору о привременим и повременим пословима, чија накнада је изједначена са зарадом).

УГОВОР О ИЗВОЂАЧКОМ РАДУ (ДЕЛУ)

Опште одредбе

Уговорне стране

1. Послодавац _____
из _____ ул. _____
матични број _____, општина _____
текући рачун _____, ПИБ _____

2. Извођач _____
из _____ ул. _____
општина _____, текући рачун _____
статус _____, ЈМБГ _____

својство осигураника (заокружити):

1. Самостални уметник – извођач (Уверење из члана 64. Закона о култури („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 13/16, 30/16 – исправка и 6/20));
2. Запослен (Потврда Самосталног синдиката естрадних уметника и извођача Србије);
3. Незапослен (Потврда Самосталног синдиката естрадних уметника и извођача Србије);
4. Предузетник (Потврда Самосталног синдиката естрадних уметника и извођача Србије);
5. Пољопривредник (Потврда Самосталног синдиката естрадних уметника и извођача Србије);
6. Пензионер (Потврда Самосталног синдиката естрадних уметника и извођача Србије);
7. Студент – ђак (Потврда Самосталног синдиката естрадних уметника и извођача Србије).

Уговорне стране су се договориле о следећем:

Члан 1.

Послодавац радно ангажује извођача за извођење естрадно-музичког програма под називом – у својству _____, место _____, објекат – сала _____, дан – период _____, од сати _____ до _____ сати.

Слободан дан у недељи је _____.

Члан 2.

Шеф оркестра музичког ансамбла – групе (у даљем тексту: оркестар) може закључити уговор у име чланова оркестра, с тим да читко упише све податке назначене у члану 14. овог уговора и дужан је да сваком извођачу појединачно достави копију овог уговора.

Обавезе извођача

Члан 3.

Извођач се обавезује:

1. да достави копију јавне исправе о свом статусу (уверење – потврду), у смислу члана 2. и члана 4. ст. 1. и 2. Посебног колективног уговора за радно ангажовање естрадно-музичких уметника и извођача у угоститељству, која се прилаже уз овај уговор, и даје на увид овлашћеном представнику (контролору) Самосталног синдиката естрадних уметника и

Члан 6.

У случају да извођач изостане из програма својом кривицом, платиће пенале у износу од _____ % уговорене цене рада – хонорара, као и износ настале штете због његовог неучес-твовања у програму која се објективно утврди.

Члан 7.

У случају да се програм не одржи кривицом послодавца исти се обавезује да извођачу над-окнади _____ % од уговорене цене рада – хонорара из члана 4. овог уговора и исплати друге уговорене накнаде, ако је путовање извршено.

У случају да се програм не одржи због више силе (ванредна ситуација, несрећа, обустава рада и штрајк и сл.) без кривице послодавца, извођачу припадају само путни трошкови, ако је путовање извршено.

Члан 8.

Овај уговор се може раскинути споразумно. Споразум се сачињава у писаном облику.

Члан 9.

Овај уговор се може раскинути једнострано.

Извођач може раскинути уговор, ако послодавац не извршава своје обавезе утврђене чла-ном 4. овог уговора.

Послодавац може раскинути овај уговор, ако извођач не извршава своје обавезе утврђене чланом 3. овог уговора.

У случају из става 2. овог члана, извођачу радно ангажовање престаје даном раскида уговора.

Раскид уговора се доставља другој страни у писаном облику.

Члан 10.

Послодавац је дужан да у случају из члана 9. став 2. овог уговора, извођачу исплати цену рада – хонорар из чл. 4. и 14. овог уговора, сразмерно времену изведеног програма, са припада-јућим порезом и доприносима, као и друге уговорене накнаде, ако је путовање извршено.

Члан 11.

Извођач је дужан да у случају из члана 9. став 3. овог уговора надокнади послодавцу стварну штету, ако се стране споразумно другачије не договоре.

Члан 12.

Послодавац и извођач могу покренути поступак арбитраже у случају спора из члана 9. овог уговора.

Арбитража има три члана, од којих по једног имају послодавац и Самостални синдикат ес-традних уметника и извођача Србије, а трећег споразумно одређују.

Арбитража је дужна да донесе одлуку у року од осам дана од дана покретања спора.

Одлука арбитраже има снагу судског поравнања.

Посебне одредбе**Члан 13.**

Уговарачи, у смислу члана 3. став 2. овог колективног уговора, утврђују односно уговарају посебно следеће услове и права: _____

Члан 14.

У случају да шеф оркестра – групе закључује уговор у име извођача, шеф оркестра – групе је дужан да достави послодавцу копије уверења – потврде извођача.

6. Име и презиме

ЈМБГ

општина

својство осигураника

број уверења – потврде

износ хонорара

текући-рачун

пословна банка

7. Име и презиме

ЈМБГ

општина

својство осигураника

број уверења – потврде

износ хонорара

текући-рачун

пословна банка

Члан 15.

У случају спора опште месно је надлежан суд на чијем подручју послодавац који ангажује извођача има седиште.

Члан 16.

Овај уговор је сачињен у четири истоветна примерка од којих се два налазе код послодавца, један примерак се доставља Синдикату и један примерак задржава извођач.

Уговор је закључен дана _____ године.

Извођач или шеф оркестра

За послодавца

Број и датум уверења – потврде
о својству извођача и назив
организације – удружења